

lehet. Számtalan más gazdasági és kulturális feladat hárul a városra. A magánvállalkozásra való visszatérés szintén nem volna megoldás. Ez lehetetlen is volna, mert a városnak ma hatalmas vagyona fekszik diszletekben, berendezési tárgyakban és egyéb felszerelésekben.

Hol van az a gazdaságilag erős magánvállalkozó, akinek a város ezeket a beruházási tárgyakat megfelelő árban eladni tudná? Hol van az az egyén, aki ezt a vételárat meg is tudná fizetni? Végül, mily veszteség érne a várost akkor, ha a szukcesszive beszerzett színházi leltárát el akarná adni? Ezt a kérdést természetesen nem tudom behatóbban vizsgálni, mert adatok nem állnak rendelkezésemre, de önkéntelenül is fel kell vetnem ezt a gondolatot, hogy erre az illetékesek figyelmét felhívjam.

Szegednek az utolsó években, mielőtt áttért a városi kezelésre, már

elég szomorú tapasztalatot voltak a magánvállalkozás különböző esélyeivel.

A nivó rovására megy az, ha az igazgató a napi gondokkal küzd.

A színháznak költségvetése, az első évhez képest, amikor 40.000 pengő maradt meg a szubvencióból, csak annyiban növekedett, amennyiben némileg emelkedtek a bevált művészek fizetései, a kar-, a műszaki személyzet és a zenekar dotációja. Valljuk be, hogy mindmégannyi szükséges kiadás volt. Emelkedtek azonban a dologi kiadások is, mert senki sem tagadhatja, hogy az ipari cikkeknek ára az utolsó három évben emelkedett.

Értesülésem szerint, a második évben 50.000 pengővel kisebb volt a jegybevétel, mint az első évben. Mi az oka ennek? Az, amit fentebb kifejtettem, *közigazgatási válság és az általános színházi krízis*, mely az egész világon mutatkozik.

Megoldásként mutatkozik tehát

a házikezelés fentartása.

Indokolja ezt a város kulturális és a művészeti nivó érdeke, de indokoltá teszi ezt a gazdasági érdek is. Más álláspontot csak az foglalhat el ezzel szemben, aki a színházi kulturát nem tartja a városi kultúra elengedhetetlen kellékének. Nézetem szerint tehát ott kell a kérdést megfogunk, ahol a legkevesebb nehézséget okozza. Ez pedig

az operaelőadások kérdése.

Nem tagadom, hogy az operaelőadásokra nagy szükség van. Szegeden zeneértő és műértő generáció nőtt fel, amely szereti az operát és indokolt is, hogy a zeneirodalom nagy mestereinek műveit megismerje.

Fájdalmas szívvel tehát, de mégis arra kell gondolnunk, hogy egyelőre, amíg a színházi krízis végére nem érünk, megszüntessük az operaelőadásokat. Ezzel lényegesen kisebbíteni tudjuk a városi színház kiadását, mert az opera-együttes havi kiadása 4000 pengőt tesz ki. Ellenben örömmel üdvözlöm azt a gondolatot, hogy a budapesti m. kir. Operaházzal kössön a város megállapodást. Az volna a terv, hogy az Operaház együttese minden hónapban egy előadást tartson a szegedi színpadon. Képzeljük el az erkölcsi, művészeti és anyagi sikert, amely az ilyen előadásokat kísérné, amelyet végeredményben a közönség fizetne meg anélkül, hogy a városnak különösebb és újabb áldozatokat kellene viselnie.

Nézetem szerint további 2000 pengő megtakarítás volna elérhető a művészeti- és műszaki személyzet csekély redukálása, a dologi és kiállítási költségek csökkentése által. Ez utóbbi azért nem volna már nehéz, mert a városi színház ma már jól felszerelt díszlet-, kellék- és jelmezzraktárral rendelkezik, amelyhez legfeljebb csak egyes kiegészítések, pótlások szükségesek. Hiszen két év alatt, amely elmúlt, a város gazdagon berendezkedett.

A fentebb ajánlott megtakarítás

havonként 6000 pengőt

tenne ki, évenként tehát 72.000 pengőt. Ezt az összeget meg tudja takarítani a színház anél-

kül, hogy a művészeti nivót csorbítaná és az eddigi kulturális és művészeti sikereket és színvonalat feláldozni volna kénytelen.

A helyzet feltárásában tehát arra a konklúzióra kell jutnunk, hogy Szeged város műértő közönsége elsőrangú előadásokat óhajt. Másrészt azonban nem tagadhatjuk, hogy a hely-
árak, az előadások színvonalához és értékéhez képest, *alacsonyok. Emelésről azonban szó sem lehet, mert meg kell állapítanunk, hogy még a mai hely-
árak is magasak a közön-*

ség tehervisselő képességéhez képest.

A közönség mindig többet, művésziesebbet és szebbet követel. Ennélfogva egy színháznak, amely élni akar, állandóan fejlődnie kell, tehát a teljes művészi leépítés katasztrófához vezetne.

Mindezeknél fogva arra kell felhívnom Szeged város egész közönségét, törvényhatóságát és vezetőségét, hogy *tartsa ki a házi-
kezelési rendszer mellett, mert ebben van a fejlődésnek minden biztosítéka, a színháznak jövője.* Ujabb kísérletezéseket pedig nem kívánunk.

Városatyá-portrék

Dr. Szamek Sára

A szegedi uccákon, amelyeknek — sajnos — csak helipiacos napokon van valamirevaló forgalmuk, gyakran látni egy puritánul öltözött, sérény sietésű, egészséges szabású asszonykát. A kezében kis táská. Nem orvosi táská, de dr.

Dr. Szamek Sára

Széles körökben a városi képviselőválasztáson lett a neve ismeretes. Mindössze egy-két beszéddel szerepelt, de ezek a beszédek végletekig rokonszenves, puritánul egyszerű és fölülmulthatatlanul közvetlen jellegűek. fogva a baloldali győzelem döntő tényezőivé erősödtek. Csak az első arcvonalban küzdő baloldali szónokokat fogadta olyan frenetikus taps és érdeklődés, mint amilyen Szamek Sárát köszöntötte, ha szólásra emelkedett. Győzelmét biztosra vette a szociáldemokrata párt is, a balpárt is. A közgyűlési teremben a baloldal utolsó padsorában elvtársai mellett foglal helyet. Jobbról tőle László és Olejnyik, balról Zárbaéray és Horváth. A közgyűlés első és egyetlen nőtagja nagyszerűen elvegyül a férfirendezvényben. Egyszerű, sötét ruhájában mégis meglátták és néhányan — bemutatkoztak.

Szamek Sára, aki a nagytudású dr. Szepesi Imrénének a felesége, 1922-ben lett orvos. Emberszerető elvei már azt megelőzően a szocialista pártba vitték. Hűséges, fegyelmezett, szorgos és dolgozó párttag. Az egyetemet Budapesten, a gimnáziumot Szegeden végezte. A gyermekbaráti mozgalom egyik legfáradhatatlanabb intézője és propagálója. Ennek a humanitárius akciónak a megerősítése körül hervadhatatlanok az érdemei. A választási harc alatt se és a győzelem után se fogadkozott teli szájjal. Szociális irányban akar tevékenykedni, — mindig ezt hangoztatta. Programját is, öntudatosságát is, elvhűségét is, buzgalmát is szeretettel ajánljuk figyelmébe a — városatyáknak. A köznek vé-
lünk vele szolgálatot tenni.

Homola Rezső

Felvak, meg úgynevezett mezővárosok, társadalmának mindig népszerű tagja volt a stáci. Ez volt beceneve az állomásfőnököknek, akik elindítván az utolsó vonatot, a resti termeibe vonult, vagy elhelyezkedett a kuglizó fedélzete alatt és várta az intelligenciát, nevezetesen az állami tanítót, a segédjegyzőt, szolgabírói székhelyen az iktatót. Ugyanakkor híre terjedt, hogy friss söröt hozott az esedékes tehervonat, ma csapolás lesz. (A szöveghez íi bolt ugyanakkor hirdette az auzlágban a friss gróji sajtot, esetleg szezon szerint a heringet, ámibár a szét-húzó társadalomban mindig voltak a kvárglinak is rajongói.)

Egyszóval: a periferiákon mindig jelentős egyéniség volt a stáci, ő tartotta számon, hogy ki hányat dobott a kuglin s krétával jegyezte fel a mestergereidára, ha valaki földre teperte a pakonbírót, akit a kilenc bábu között pópának is hívtak nemzetiségi vidékeken.

Olykor a városba rándult a stáci, mert hivatalos dolga volt az osztálymérnökségen s onnan hazajövet hosszasan előadást tartott a sörök kü-

lönböző nemiségéről, az okszerű hűtési metódus-
ról, nemkülönben ama finom ételről, amelyik a szakmáról cimeződik és a zóna nevet viseli.

Mindenki ismerte, szerette. Apró fészkekben nincs annyi esemény, hogy duskálkodhatnának a témákban, ott megbecsülnek apróságokat is. Egy gyomorrontás már szenzáció és számos hozzá-
szólást provokál, a szabálytalan formában világra jött csirke fellapoztatja a szakkönyveket, nem szólva Piri ángyóról, akinek gazdasszonyi praksisában számos külön eset fordult már elő. Apró fészkekben nyári délután kísétál az úgynevezett intelligencia a vasúti állomásra, számon tartja, hogy ki utazik el, ki érkezik, ki marad a kupékban a következő állomások számára? Hát hogy ne lenne népszerű tagja ennek a társadalomnak a stáci?

Nagy városban már kisebb szerepet kap. Nagy városban, ahol kegyelmes és méltóságos urak tömege rajzik, vége-hossza nincs a közintézményeknek, ellenben társadalmi rangsor van, kasztok alakulnak, az állomásfőnököket is jobban elfoglalja a szélesebb arányú vasúti forgalom. Itt már megszűnik a vezető mivolta, legföljebb vonatot vezet, esetleg csak drezinát. Hogy aztán miképpen tud elhelyezkedni a társadalomban, az az ő dolga. Szerencsére azonban annyi a kör, hogy mindenki megtalálja a maga helyét. Néha egy kis bánattal, csalódással jár az ilyesmi, hiszen többfelé csapolnak sört s a szellemi igényeket nem csupán a kuglipályák elégítik ki.

Öszintén megvallva, alig vettük észre a régebbi időkben, hogy Szegeden állomásfőnök is van. Ez a fogalom Homola Rezsővel érkezett el hozzánk, akit elsősorban a testi magassága miatt kell meg-
látni. Távolról sem szeli már át annyi vonat a várost, mint a háboru előtt szelte, azért az esti gyors körülbelül most is akkor érkezik, mint régen s fehér keztyűsen várja a vonatot a főnök. Gyakran utazik át előkelőség az állomáson, hozzánk is hol miniszter, hol tábornok, vagy más nevezetesség érkezik, de elsősorban mindig Homola Rezső üdvözlí őket, ruganyos lépésekkel vezetve az autóhoz az éttermen keresztül. Azt hiszem, jelentést is tesz valamiről, megnyugtató szavakat mond, hogy Szeged szebb lesz, mint volt és teszi ezt mindig azzal a könnyed fölénnyel, amely súlyt helyez rá, hogy az érkező vendégnek már a megérkezési pillanata kellemes legyen.

Ha az előkelőséget mások is várják s tisztára ebből az okból nem ölthet a társalgás abnormis arányokat, — Homola Rezső ottmarad a svitben egész az autók elgördüléséig.

Másik nevezetessége széleskörű ismeretsége, azaz jobban mondva a kalendárium pontosságához mért előzékenysége. Nyilvántart kinevezést, kitüntetést, előléptetést, halált, névnapot, születési dátumot s a már tőle megszokott ruganyos, szinte milliméterekre vágó, léptekkel siet gratulálni. Mindig gratulál és mindenkinek; ahol három-négy ember van, onnan nem maradhat el s benne látjuk meg-
testesítőjét annak az újságfrázisnak, amely szerint valamely személyi esemény általános örömmel találkozik a társadalomban. A társadalomnak ugyan ezer a baja, keserősége, az nem ér rá, hogy mindennel törődjön, de azért vannak szerencsére Homolák, hogy ők örüljenek az egész közvélemény helyett. Ez a pars pro toto fogalma.

Ismételjük, megbecsülhetetlen az ilyen ember-típus kisebb helyeken, ahol az ujjaikon számlálhatjuk össze a kaputolosokat, — az ő buzgalmuk teremti meg az olvasóköröket, a legényegyesületeket. Ezért kár, hogy Szegedet a kelleténél nagyobbá teremtették a sors, meg a körülmények.

Hogy városatyái működése milyen irányokban mozog, azt előre nem tudhatjuk. Egy bizonyos szolgáltatásban álló ellenzéki vasutat még nem ismerünk. Mindenesetre ott lesz pontos indulási időben a közgyűlésen, amikor az óra négyet üt s ha valaki később azt meséli, hogy az elnök csak negyedőtkor érkezett meg, ő föltétlenül kijavítja.

— Pardon! Tizenhat tizenötör.